

Tips bij de rubriek “Financieel en economisch verantwoordelijk”

1 Situering in het leerplan

Onderstaande tips sluiten aan bij volgende leerplandoelen uit het leerplan Maatschappelijke Vorming van de A-finaliteit (II-MaVo-a):

- LPD 24 - De leerlingen bespreken de voordelen van het werken met een studentenovereenkomst.
Afbakening:
  - ★ Basisrechten en -plichten van werkgever en werknemer met inbegrip van veiligheid en welzijn.
  - ★ Verschil tussen brutoloon en nettoloon
- LPD 25 - De leerlingen illustreren dat de prijs van een aankoop beïnvloed wordt door kortingen, eenmalige kosten en terugkerende kosten.
Afbakening:
  - ★ Basisverplichtingen van koper en verkoper bij het sluiten van een koopcontract
- LPD 26 - De leerlingen maken in gesimuleerde situaties bewuste budgettaire keuzes bij aankopen.
- LPD 27 - De leerlingen bespreken een concreet schadegeval aan de hand van een aangifteformulier met aandacht voor:
  - Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid;
  - Verzekeringscontract met inbegrip van franchise.

2 Inspirerende links en tips

2.1 Beeldwoordenboek

- [Link naar fragment beeldwoordenboek](#)

In dit beeldwoordenboek van de methode Lift voor de basisoptie Economie en organisatie voor de B-stroom worden niet enkel economische begrippen verklaard, maar ook verduidelijkt met een afbeelding. Omdat heel wat begrippen toch een zekere abstractie hebben, is het niet altijd makkelijk om ze aan leerlingen te verhelderen. De combinatie van woord en beeld kan het inzicht in deze begrippen vergroten.

Maak je zelf een woordenboek of -lijst dan is dat zeker een idee om mee te nemen!

2.2 Voorbeeld van een studentencontract

- [Blanco modelcontract voor studentenarbeid](#)
- [Ingevuld voorbeeld studentenovereenkomst](#)

Bij leerplandoel 24 bekijk je met leerlingen een studentenovereenkomst. Sowieso kan je aan de slag met het blanco modelcontract of het ingevulde voorbeeld. Heb je leerlingen in de klas met een weekendjob of ervaring als jobstudent tijdens de zomervakantie, kan je vanzelfsprekend met hun overeenkomst(en) aan de slag.

2.3 Voorbeelden van loonbrieven

- [Loonbrief werknemer](#)
- [Loonbrief studentenjob](#)

Door het vergelijken van twee loonbrieven kan je de begrippen bruto- en nettoloon verduidelijken.

2.4 Infographic rond de financiële kant van studentenarbeid

- [Infographic](#)

Op de website mysocialsecurity.be vind je de actuele informatie over de wettelijke grenzen van studentenarbeid. De infographic ‘Vier dingen om de gaten te houden’ geeft een overzicht van de regels.

2.5 Actuele bronnen met informatie over studentenarbeid

- <https://www.mysocialsecurity.be/student/nl/overeenkomst/index.html>
- <https://www.rechtenuitzendkracht.be/nl-BE/article/eerste-studentenjob-8-weetjes-die-elke-student-hoort-te-weten/187/>

2.6 Strip rond de noodzaak van aankopen

Aan de hand van [deze strip](#) kan je met leerlingen reflecteren over de noodzaak van een aankoop.

2.7 Het Garantielied

Het radioprogramma De Inspecteur lanceerde een lied om consumenten te informeren over de regels rond garantie.

2.8 Wikifin

Wikifin is het programma financiële educatie van de FSMA, de Belgische Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten. FSMA is een autonome openbare instelling die onder andere als wettelijke opdracht heeft de consument op het vlak van financiële dienstverlening te beschermen.

Op de portaalsite www.wikifin.be vind je neutrale, betrouwbare en praktische informatie over geldzaken. De website bevat ook quizzen en praktische tools, zoals een spaar- en IMMOsimulator, en allerlei handige tips om met je geld om te gaan.

Op [Wikifin School](#) is veel en divers materiaal beschikbaar waarvan leraren gratis gebruik kunnen maken. Het aanbod wordt permanent uitgebreid.

2.9 Budgetteren: een kwestie van overzicht

Wikifin maakte [een kort filmpje](#) dat toelicht hoe je overzicht kan bewaren over je inkomsten en uitgaven.

2.10 Budgetteren: een kwestie van kritische zin...

Reclame probeert ons te overtuigen dat we producten nodig hebben. Uit onderzoek blijkt bovendien dat jongeren over het algemeen makkelijker te beïnvloeden zijn dan volwassenen. Jongeren zijn immers erg gevoelig voor de groepsgeest die reclamemakers vaak neerzetten in reclames. *Als je mij koopt, hoor je erbij!*

Verder blijkt ook dat jongeren al op jonge leeftijd een voorkeur voor merken en producten opbouwen.

Omdat er verondersteld wordt dat er een ideaalbeeld bestaat onder jongeren, kunnen we aannemen dat er een redelijke druk ligt bij de jongeren om zo leuk mogelijk voor de dag te komen. Reclames spelen hierop in, jongeren zijn hier gevoelig voor. Ook zijn jongeren beïnvloedbaar, omdat ze zichzelf nog niet goed kennen en gauw terugvallen op dat ideaalbeeld.

Budgettaire keuzes maken is dus meer dan een oefening van inkomsten en uitgaven, het vraagt ook kritische zin. Het is belangrijk om leerlingen te laten inzien dat we als consument constant worden verleid. Sta zeker met leerlingen stil bij reclametechnieken en soorten reclame. Op de website van Djapo vind je hierover [achtergrondinformatie](#) die in eerste instantie bedoeld is voor leraren lager onderwijs, maar zeker breder inzetbaar is.

In deze filmpjes krijgen leerlingen een inkijk in een aantal verleidingstrucs.

- [Reclame Dove](#)
- [Misleidende reclame](#)

Je kan de kritische zin van leerlingen zeker ook aanscherpen aan de hand van vergelijkende testen bv. van Testaankoop. Geef hen een aantal producten met vermelding van winkel en prijs en laat hen die op volgorde leggen. Geef hen dan de testresultaten. Verrassing?!

2.11 Tools voor financiële educatie

Budget in Zicht maakte een [overzicht van tools](#) die gebruikt kunnen worden voor financiële educatie.

- [Reclame Dove](#)
- [Misleidende reclame](#)

2.12 Budgetapps

Je kan leerlingen old school leren budgetteren met pen en papier, maar er bestaan ondertussen ook wel apps die jongeren en volwassenen ondersteunen bij het budgetteren. Het werken met apps is vanzelfsprekend eigentijds, maar biedt vaak ook bijkomende mogelijkheden. Zo kan je vanuit sommige apps een visuele voorstelling genereren van je budget. Voorbeelden van apps:

- Wakosta?!
- Otly
- Spendo

2.13 Website mijn geldenik.be

Febelfin vertegenwoordigt de financiële instellingen en is de gesprekspartner en spreekbuis bij beleidsmakers, toezichhouders, beroepsfederaties en belangenverenigingen. Febelfin wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen bewust kunnen omgaan met hun financiën. Dat doet ze bijvoorbeeld met haar zeer gebruiksvriendelijke website <https://mijngeldenik.be/> waarop informatie helder en in eenvoudige taal wordt aangeboden.

2.14 Wikifin Lab

[Het Wikifin Lab](#) is een digitaal en interactief centrum voor financiële educatie waarbij leerlingen uit het secundaire onderwijs experimenteren met verschillende financiële situaties uit het dagelijks leven.

Adres: Congresstraat 18, 1000 Brussel

Tijdens het parcours krijgen bezoekers inzichten om hun vragen over geld te beantwoorden:

- Hoe hou ik mijn budget in evenwicht?
- Hoe wordt mijn consumptiegedrag beïnvloed (marketingtechnieken)?
- Hoe werkt de financiële markt?
- Hoe werkt de sociale zekerheid?
- Wat zijn de gevolgen van mijn financiële keuzes voor de maatschappij?

Een animator begeleidt de groep tijdens het bezoek en stimuleert debat om zo de kritische geest aan te wakkeren en kennis op te doen.

Een bezoek aan Wikifin Lab is gratis, maar reserveren is verplicht.

2.15 Website WAT WAT

WAT WAT is een platform van meer dan 80 organisaties die jongeren willen informeren en toeleiden naar advies of hulp. De Ambrassade coördineert WAT WAT in opdracht van de Vlaamse Overheid.

WAT WAT geeft antwoorden op de vragen waarop jongeren zitten. Naast informatie vinden jongeren op de website ook waar ze meer hulp of info kunnen krijgen. WAT WAT biedt informatie aan rond verschillende thema's die aansluiten bij de rubriek 'Financieel en economisch verantwoordelijk' van het leerplan Mavo zoals [Geld](#) en [Studentenjob](#).

Door te selecteren op leeftijd vind je informatie die aansluit bij de leefwereld van je leerlingen. De website is opgebouwd vanuit concrete vragen.

<https://www.watwat.be/>

2.16 Beter Zeker: lessenreeks over verzekeringen voor het secundair onderwijs

Op de [website Beter Zeker](#) vind je een gratis digitale lessenreeks over verzekeringen voor leerlingen van het secundair onderwijs. Deze lessenreeks is een initiatief van Assuralia. Aan de hand van de informatiefiches en opdrachten kan je zelf activerende lessen samenstellen.

2.17 Stellingen rond verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

LPD 27 is geen evident doel voor leerlingen uit de tweede graad. Het is niet de bedoeling dat leerlingen alle mogelijke soorten verzekeringen kennen. Belangrijk is wel dat ze het concept kunnen doorgronden. Best vertrek je van concrete situaties die aansluiten bij de leefwereld van de jongeren. Wellicht kunnen stellingen 1 en 2 van [deze bijlage](#) wel aansluiting bij leerlingen uit het vierde jaar. De derde stelling is dan eerder geschikt voor jongeren uit het deeltijds onderwijs.

2.18 Aan de slag met een aanrijdingsformulier

Met dit [ingevuld aanrijdingsformulier](#) kan je op verschillende manieren aan de slag. Je kan leerlingen laten visualiseren en/of verwoorden wat er precies gebeurd is. Meteen kan je bepaalde begrippen zoals aansprakelijkheid aanbrengen en inoefenen.

Ook fietsers kunnen een [Europees aanrijdingsformulier](#) invullen. Meteen sluit je beter aan bij de realiteit van jongeren in de tweede graad die zich vooral als fietser of bromfietser verplaatsen. Op de [website van de Fietsersbond](#) vind je meer info over wat je moet doen bij een fietsongeval.

Op Youtube vind je een filmpje van KBC over het [invullen van het aanrijdingsformulier](#).

Er zijn ook websites die je stap voor stap uitleggen hoe je een formulier moet invullen. Je vindt onder andere een duidelijke [toelichting op de website van Ethias](#).

